

Keskustelualoite KA 1/2024 vp

Pekka Aittakumpu kesk ym.

Keskustelualoite suomen kielen asemasta

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto ja ministeriöt ovat muuttaneet sähköpostiosoitteitaan englanninkielisiksi. Pääkaupungissa on ravintoloita ja kahviloita, joista on vaikea saada palvelua suomen kielellä. Mainoksissa ja puhekielessä vilisee englanninkielisiä sanoja.

Ministeriöiden englanninkieliset sähköpostiositteet saivat kritiikkiä muun muassa Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijoilta. Aikaisemmin oikeusasiamies on moittinut Liikenne- ja viestintäviraston käyttämää oheisnimeä "Traficom" siitä, että julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen tahon nimeäminen pelkällä vieraalla kielellä ei ole hyvää hallintoa ja kielellisiä oikeuksia koskevan sääntelyn mukaista.

Myös valtioneuvoston sähköpostiosoitteiden muuttaminen englanninkieliseksi on ongelmallinen kielilain näkökulmasta, koska sen mukaan viranomaisen tulee tarjota palvelunsa kansalliskielillemme suomeksi ja ruotsiksi. "Valtion viranomaiset toimivat ensisijaisesti oman maan kansalaisia ja omaa yhteiskuntaa varten", totesi Kotimaisten kielten keskuksen nimistönhuoltaja Ulla Onkamo lehtihaastattelussa.

Elämme aikaa, jossa englannin kielen asema kasvaa erityisesti suomen kielen aseman kustannuksella. Tämä heikentää suomen kielen käyttöä ja myös lisää eriarvoisuutta. Palvelujen tulee olla kielellisesti saavutettavissa niin verkossa kuin muuallakin.

Englannin kieli on käyttökelpoinen muun muassa kansainvälisissä yhteyksissä, ja sen osaaminen on tärkeää. Silti sen varjolla ei pidä rapauttaa äidinkieltemme asemaa. Tällaisesta rapautumisesta on esimerkkinä vaikkapa erilaisten nimikkeiden käyttö englanninkielisinä, vaikka suomenkielinen nimike olisi selkeämpi ja ymmärrettävämpi. Erityisesti julkista hallintotehtävää hoitavien viranomaisten tulee käyttää viestinnässään kansalliskieliämme ja kantaa osaltaan myös vastuuta niiden asemasta.

Äidinkielen oppiminen ja omaksuminen varhaisimmasta lapsuudesta alkaen on ihmisen kasvulle ja kehitykselle tärkeää. Nykyisin lapset ja nuoret viettävät yhä enemmän aikaa verkossa, jossa englannin kieltä käytetään paikoin hyvin vahvasti kansalliskieltemme tilalla. Samaan aikaan asiantuntijat ovat huolissaan lasten ja nuorten lukutaidosta, jolla on yhteys kaikkeen oppimiseen. Suomen kielen oppiminen on tärkeää myös maahan muuttavien kohdalla.

Keskustelualoite KA 1/2024 vp

Opetushallitus toteaa julkaisussaan Oma kieli — oma mieli: "Oma kieli, äidinkieli, on sydämen, tunteiden, identiteetin ja ajattelun kieli. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan."

Suomen kansan ja valtion vaiheissa kielipolitiikalla on ollut valtava merkitys. Kansallisen heräämisen ja itsenäisyyden tavoittelemisen aikoina keskeisenä välineenä oli suomen kielen vaaliminen ja edistäminen. Suomi haluttiin niin hallinnon kuin tieteen ja taiteen kieleksi.

Nyt kehitys on päinvastainen, kun esimerkiksi maamme yliopisto-opinnoissa englanti on paikoin kasvattanut asemaansa ainoana kielivaihtoehtona. Englannin kieli päättyy jopa valtioneuvoston ja ministeriöiden viestintään.

Suomen kielen lautakunta kiinnitti tähän kiihtyneeseen kehitykseen huomiota jo vuonna 2018: "Suomen kielen käyttöalan yhä nopeampi kaventuminen uhkaa mitätöidä kahden vuosisadan mittaisen määrätietoisien työn, jolla on luotu suomen kielelle asema yhteiskunnan kaikilla aloilla käytettynä ja toimivana kielenä."

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun suomen kielen asemasta.

Helsingissä 6.2.2024

Pekka Aittakumpu kesk
Vesa Kallio kesk
Olga Oinas-Panuma kesk
Mikko Savola kesk
Petri Honkonen kesk
Onni Rostila ps
Tomi Immonen ps
Teemu Keskisarja ps